«Ақша дегеніміз не?»

Ақша туралы бастапқы түсінік қалыптастыруға арналған танымдық іс-шара

Өткізу мерзімі: Қыркүйек

Тобы: Ересек және мектепалды топтары

Өткізу түрі: Танымдық әңгіме, дидактикалық ойындар

Жауаптылар: Ересек және мектепалды топтарының тәрбиешілері

Мақсаты

Мектепке дейінгі ересек жастағы балаларға ақша туралы қарапайым түсінік беру, тиын мен қағаз ақшаны ажыратуға, ақшаны ұқыпты пайдалануға және оның күнделікті өмірдегі маңызын түсінуге үйрету.

Міндеттері

- балалардың ақша туралы бастапқы түсініктерін қалыптастыру;
- тиын мен қағаз ақшаның айырмашылығын түсіндіру;
- ақшаның не үшін қажет екенін қарапайым тілмен түсіндіру;
- ақшаға ұқыпты қарау дағдысын қалыптастыру;
- заттың қажеттілігі мен қалауын ажырата білуге алғашқы қадам жасау;
- балалардың ойлау, есте сақтау және салыстыру қабілеттерін дамыту;
- ұқыптылыққа, жауапкершілікке тәрбиелеу.

Қажетті құралдар

Ойыншық немесе қолдан жасалған тиындар мен қағаз ақша үлгілері, әмиян, дүкен сөресінің макеті, түрлі заттардың суреттері, баға белгілері, себет, карточкалар.

Іс-шараның барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

«Қызықты сұрақ»

Балалар шеңберге жиналады.

Тәрбиеші:

– Балалар, дүкенге барғанда анамыз немесе әкеміз не үшін ақша береді?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

– Ақшаны қайдан көруге болады?

– Дүкенде ақша не үшін қажет?

– Ақшамен ойыншықтың бәрін сатып алуға бола ма?

Балалардың жауаптары талқыланады.

Тәрбиеші:

– Бүгін біз ақша туралы сөйлесеміз. Ақша – адамдардың қажетті заттар мен қызметтерді сатып алуына көмектесетін құрал.

2. «Ақша қандай болады?» танымдық әңгімесі

Тәрбиеші балаларға тиындар мен қағаз ақша үлгілерін көрсетеді.

Тәрбиеші:

– Ақша екі түрлі болуы мүмкін: **тиын** және **қағаз ақша**.

Балалар тиынды қолдарына ұстап көреді.

Тәрбиеші:

– Тиын қатты болады, көбінесе дөңгелек пішінде кездеседі.

Қағаз ақша көрсетіледі.

– Ал қағаз ақша жұмсақ әрі бүктеледі. Оның бетінде сандар мен арнайы бейнелер болады.

Балалар екі ақша түрін салыстырады.

Сұрақтар:

- Бұл не?
- Тиын қандай?
- Қағаз ақша қандай?
- Екеуінің қандай айырмашылығы бар?
- Ақшаны жыртуға немесе лақтыруға бола ма?

Scanned with CamScanner

Қорытынды:
Ақшаға ұқыпты қарау керек. Оны жыртуға, шимайлауға, лақтыруға болмайды.

3. Дидактикалық ойын
«Тиын ба, қағаз ақша ма?»
Тәрбиеші балаларға ақша бейнеленген карточкаларды көрсетеді.
Егер **тиын** болса, балалар алақандарын шапалақтайды.
Егер **қағаз ақша** болса, қолдарын жоғары көтереді.
Ойын бірнеше рет қайталанады.
Күрделендіру:
Балалар өздері тиын мен қағаз ақшаны екі бөлек себетке орналастырады.
1-себет – «Тиындар»
2-себет – «Қағаз ақша»

4. Дидактикалық ойын
«Ақшаны тап»
Үстел үстіне әртүрлі заттардың суреттері қойылады:
🧸 ойыншық
🍎 алма
📚 кітап
🥛 сүт
✏️ қарындаш
⚽ доп
Сонымен қатар ақша бейнелері қойылады.
Тәрбиеші:
– Дүкеннен зат сатып алғанда бізге не қажет?
Балалар ақша бейнесін таңдайды.
– Ал мына заттардың қайсысын дүкеннен сатып алуға болады?
Балалар қажетті заттарды атайды.

5. «Дүкен» сюжетті-рөлдік ойыны
Топта шағын дүкен ұйымдастырылады.
Рөлдер:
- сатушы;
- сатып алушы;
- қажет болса кассир.

Сөрелерге ойыншықтар мен заттардың суреттері орналастырылады.
Әр затқа қарапайым баға белгісі қойылады.
Сатып алушы:
– Сәлеметсіз бе! Маған мына қарындашты беріңізші.
Сатушы:
– Міне, алыңыз.
Сатып алушы:
– Рақмет.
Балалар ойыншық ақшамен төлем жасайды.
Тәрбиеші балалардың сыпайы сөйлесуіне және ақшаны ұқыпты ұстауына назар аударады.

6. Ойын «Ақшаны қалай сақтаймыз?»
Тәрбиеші балаларға бірнеше әрекетті көрсетеді.
Балалар дұрыс әрекет болса **«Дұрыс»**, дұрыс емес болса **«Дұрыс емес»** дейді.
- Ақшаны әмиянда сақтау.

Scanned with CamScanner

- Ақшаны жерге тастау.
- Қағаз ақшаны жырту.
- Тиынды ауызға салу.
- Ақшаны ұқыпты ұстау.
- Ақшамен ойнау.
- Ақшаны рұқсатсыз алу.

Әр жауап бойынша қысқаша түсіндірме беріледі.

Қауіпсіздік ережесі:

Балаларға нақты ақшаны ауызға салуға болмайтыны және ұсақ тиындармен тек ересек адамның бақылауымен жұмыс істеу керектігі түсіндіріледі.

7. «Қажет пе, қалау ма?» алғашқы түсінік

Балаларға екі түрлі сурет көрсетіледі.

Қажеттілік:

🥖 нан

🥛 сүт

👕 киім

📚 кітап

Қалау:

🧸 жаңа ойыншық

🍭 тәтті

🎮 ойыншық ойын

Тәрбиеші:

– Барлық зат бізге бірдей қажет пе?

Балалар суреттерді екі топқа бөледі.

Тәрбиеші:

– Кейбір заттар бізге өмір сүру үшін қажет. Ал кейбір заттарды біз жай ғана қалап тұрамыз. Ақылды адам алдымен қажетті заттарға көңіл бөледі.

8. Сергіту сәті

«Тиындар мен қағаз ақшалар»

Тәрбиеші:

«Тиын» дегенде – балалар отырып, алақандарын дөңгелек етіп көрсетеді.

«Қағаз ақша» дегенде – балалар қолдарын екі жаққа созады.

«Әмиян» дегенде – қолдарын біріктіріп, әмиян бейнесін көрсетеді.

«Дүкен» дегенде – екі қолымен сөре көрсетеді.

9. «Ақша қайда сақталады?» ойыны

Балаларға әртүрлі заттардың суреттері ұсынылады:

- әмиян;
- сөмке;
- үстел;
- еден;
- ойыншық қорабы;
- арнайы ақша салатын орын.

Тәрбиеші:

– Ақшаны қай жерде ұқыпты сақтауға болады?

Балалар дұрыс жауаптарды таңдайды.

Қорытынды:

Ақшаны арнайы әмиянда немесе қауіпсіз жерде сақтау керек.

Scanned with CamScanner

10. Қорытынды әңгімелесу

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды:

– Бүгін не туралы білдік?

– Ақшаның қандай түрлері бар?

– Тиын мен қағаз ақшаның айырмашылығы қандай?

– Ақшаға қалай қарау керек?

– Дүкеннен зат сатып алу үшін не қажет?

– Барлық нәрсені сатып алуға асығу керек пе?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

11. «Ақша туралы есте сақтаймыз» ережелері

Балалармен бірге қарапайым ережелер қайталанады:

1. Ақшаны ұқыпты ұстаймыз.

2. Ақшаны жыртпаймыз және шимайламаймыз.

3. Ақшаны жерге тастамаймыз.

4. Ақшаны ауызға салмаймыз.

5. Үлкендердің рұқсатынсыз ақша алмаймыз.

6. Ақша алдымен қажетті заттарды алуға жұмсалады.

12. Қорытынды рефлексия

«Мен бүгін білдім...»

Балалар сөйлемді аяқтайды:

«Мен бүгін білдім, ақша...»

Мысалы:

– «Ақша тиын және қағаз болады».

– «Ақшаны ұқыпты сақтау керек».

– «Дүкенде ақшаға зат сатып аламыз».

– «Ақшаны жыртуға болмайды».

Тәрбиеші балалардың жауаптарын толықтырып, сабақты қорытындылайды.

Күтілетін нәтиже

Балалар ақша туралы қарапайым түсінік қалыптастырады, тиын мен қағаз ақшаны ажырата алады, ақшаның күнделікті өмірдегі қолданылуын түсінеді. Ақшаға ұқыпты қарау, оны қауіпсіз сақтау және рұқсатсыз ақша алмау керектігін біледі. Балалардың қаржылық сауаттылыққа деген алғашқы түсініктері қалыптасып, қарапайым таңдау жасау және қажеттілік пен қалауды ажыратуға алғашқы дағдылары дамиды.

Педагогке ескерту

Мектепке дейінгі жаста қаржылық сауаттылықты қалыптастыру кезінде күрделі есептеулер мен ақша құнын жаттатудан гөрі **ақшаның қызметін түсіндіру, ұқыптылық, жауапкершілік, таңдау жасау, қажеттілік пен қалауды ажырату** сияқты қарапайым өмірлік дағдыларға басымдық беріледі.

Scanned with CamScanner

«Дүкенге барамыз»

Қаржылық сауаттылықты қалыптастыру бойынша сюжетті-рөлдік ойын

Өткізу мерзімі: Қазан

Тобы: Ересек, мектепалды топтары

Өткізу түрі: Сюжетті-рөлдік ойын «Дүкен»

Жауаптылар: Ересек және мектепалды топтарының тәрбиешілері

Мақсаты:

Балаларға дүкенде тауар таңдау, оның бағасын салыстыру, сатып алу және төлем жасау туралы қарапайым түсінік қалыптастыру. Ақшаны ұқыпты пайдалану, қажетті тауарды таңдау, сатып алушы мен сатушының өзара қарым-қатынас мәдениетін дамыту.

Міндеттері:

- балалардың дүкен, тауар, баға, сатып алушы, сатушы туралы түсініктерін кеңейту;
- тауардың бағасын қарап, салыстыруға үйрету;
- қажетті және қалаған затты ажырата білуге дағдыландыру;
- ақшаны тауарға айырбастау туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;
- шартты ақша арқылы төлем жасау дағдысын бекіту;
- таңдау жасауға, өз шешімін түсіндіруге үйрету;
- ұқыптылыққа, жауапкершілікке, үнемшілдікке тәрбиелеу;
- кезек күту, сыпайы сөйлесу, «сәлеметсіз бе», «өтінемін», «рақмет» сөздерін қолдану мәдениетін қалыптастыру.

Қажетті құралдар:

- ойыншық касса;
- шартты қағаз ақша және тиындар;
- әмиян;
- дүкен сөрелері;
- ойыншық азық-түлік, киім, оқу құралдары және тұрмыстық заттар;
- тауарлардың бағалары жазылған баға белгілері;
- себеттер;
- сатып алушыға арналған сөмкелер;
- «Сатушы», «Сатып алушы», «Кассир» бейджді.

Іс-шараның барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Тәрбиеші балаларды шеңберге жинап, көңіл күйлерін сұрайды.

Тәрбиеші:

– Балалар, сендер дүкенге барғанды ұнатасыңдар ма?

– Дүкенге кіммен барасыңдар?

– Дүкеннен не сатып алуға болады?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

Тәрбиеші:

– Бүгін біз өзіміздің шағын дүкенімізді ашып, сатып алушы және сатушы болып ойнаймыз. Ойын барысында тауарды дұрыс таңдап, бағасына қарап, ақшамен төлем жасауды үйренеміз.

2. «Дүкенде не сатылады?» әңгімесі

Балаларға түрлі тауарлардың суреттері немесе ойыншық үлгілері көрсетіледі.

Сұрақтар:

- Бұл не?
- Оны қайдан сатып аламыз?
- Бұл тауар не үшін қажет?
- Барлық затты бірдей сатып алу керек пе?
- Тауардың бағасын қайдан білеміз?

Тәрбиеші түсіндіреді:

Scanned with CamScanner

– Дүкенде әртүрлі тауарлар сатылады. Әр тауардың өз бағасы болады. Сатып алушы өзіне қажетті тауарды таңдап, оның бағасын қарайды және ақшасын төлейді.

3. «Бағасын тап» дидактикалық ойыны

Сөреге бірнеше тауар қойылады.

Мысалы:

- Алма – 20 теңге
- Нан – 30 теңге
- Сүт – 40 теңге
- Дәптер – 50 теңге
- Қалам – 20 теңге

Балалар тауардың жанындағы баға белгісін тауып, атайды.

Тәрбиеші:

– Қай тауар 20 теңге тұрады?
– Қайсысының бағасы жоғары?
– Қай тауардың бағасы төмен?
– Нан мен сүттің қайсысы қымбатырақ?

Балалар салыстырып жауап береді.

4. «Қажеттіні таңда» ойыны

Балаларға бірнеше заттың суреті көрсетіледі.

Мысалы: нан, су, дәптер, ойыншық, балмұздақ, доп, жеміс.

Тәрбиеші:

– Сенің қолыңда ақша бар. Сен дүкенге бардың. Барлық затты сатып ала алмайсың. Қай заттарды таңдар едің?

Балалар өз таңдауын түсіндіреді.

Мысалы:

– Мен нанды таңдаймын, өйткені ол қажет.
– Мен дәптерді аламын, өйткені сурет салу үшін керек.

Тәрбиеші балаларға кез келген затты ойланбай сатып алмай, алдымен оның қажеттілігін қарастыру керектігін түсіндіреді.

5. «Дүкен» сюжетті-рөлдік ойыны

Балалар рөлдерге бөлінеді:

Сатушы – тауарларды орналастырады, бағасын айтады, сатып алушыға қызмет көрсетеді.

Сатып алушы – дүкенге келеді, қажетті тауарды таңдайды, бағасын сұрайды және төлем жасайды.

Кассир – тауардың бағасын есептеп, ақшаны қабылдайды.

Рөлдер кезекпен ауыстырылады.

Ойын барысының үлгісі:

Сатып алушы:

– Сәлеметсіз бе!

Сатушы:

– Сәлеметсіз бе! Қош келдіңіз!

Сатып алушы:

– Маған бір дәптер беріңізші.

Сатушы:

– Әрине. Дәптердің бағасы – 50 теңге.

Сатып алушы:

– Міне, 50 теңге.

Сатушы:

– Рақмет. Сатып алған затыңыз.

Scanned with CamScanner

Сатып алушы:
– Рақмет. Сау болыңыз!

6. «Ақшам жетеді ме?» ойыны
Балаларға белгілі мөлшерде шартты ақша беріледі.
Мысалы, балада **50 теңге** бар.
Сөреде:

- алма – 20 теңге;
- нан – 30 теңге;
- доп – 60 теңге;
- дәптер – 40 теңге.

Тәрбиеші:
– Сенің 50 теңгең бар. Нені сатып ала аласың?
Балалар өз мүмкіндігіне қарай тауар таңдайды.
Тәрбиеші:
– Ақшаң жетпейтін тауарды сатып ала аласың ба?
Балалар:
– Жоқ.
Тәрбиеші:
– Сондықтан дүкенге барған кезде алдымен қолымыздағы ақшаны және тауардың бағасын ескереміз.

7. «Қайсысын таңдаған дұрыс?» тапсырмасы
Тәрбиеші екі ұқсас тауарды көрсетеді.
Мысалы:
1-тауар: 30 теңге
2-тауар: 50 теңге
– Екеуі де бізге қажет болса, бағасын салыстырып, қайсысын таңдауға болады?
Балалар жауап береді.
Тәрбиеші:
– Үнемдеу дегеніміз – ақшаны мүлде жұмсамау емес. Қажетті затты таңдап, ақшаны орынды жұмсау.

8. Сергіту сәті «Дүкенге барамыз»
Балалар тәрбиешінің қимылдарын қайталайды:
Дүкенге біз барамыз,
Себетімізді аламыз.
Тауарларды таңдаймыз,
Бағасына қараймыз.
Ақшамызды санаймыз,
Сатып алып қайтамыз.
Қимылдармен орындалады.

9. «Сатып алушының ережелері»
Балалармен бірге дүкендегі қарапайым ережелер құрастырылады:

1. Дүкенге кіргенде амандасамыз.
2. Кезек күтеміз.
3. Тауарды ұқыпты ұстаймыз.
4. Бағасына қараймыз.
5. Қажетті затты таңдаймыз.
6. Ақшаны ұқыпты ұстаймыз.
7. Сатушымен сыпайы сөйлесеміз.

Scanned with CamScanner

8. Сатып алғаннан кейін рақмет айтамыз.

10. Қорытынды әңгімелесу

Тәрбиеші балаларға сұрақтар қояды:

- Бүгін қандай ойын ойнадық?
- Дүкенде кімдер жұмыс істейді?
- Сатып алушы не істейді?
- Тауардың бағасын қалай білеміз?
- Тауарды таңдағанда неге көңіл бөлеміз?
- Ақшамыз жетпесе не істейміз?
- Дүкенде қалай сөйлесу керек?
- Ақшаны қалай жұмсаған дұрыс?

Балалардың жауаптары толықтырылып, мадақталады.

«Мен бүгін білдім...» рефлексиясы

Балалар сөйлемді аяқтайды:

«Мен бүгін ... білдім.»

«Маған ... ұнады.»

«Мен дүкенде ... жасай аламын.»

Күтілетін нәтиже:

Балалар:

- дүкеннің қызметі туралы қарапайым түсінік алады;
- сатушы, сатып алушы, кассир рөлдерін ажыратады;
- тауардың бағасын таба және салыстыра алады;
- қолындағы ақшаға сәйкес тауар таңдауға үйренеді;
- шартты ақша арқылы төлем жасау әрекетін орындайды;
- қажетті және қалаған затты ажыратудың бастапқы дағдысын қалыптастырады;
- ақшаны ұқыпты және орынды пайдаланудың маңызын түсінеді;
- дүкендегі қарым-қатынас мәдениетін меңгереді.

Scanned with CamScanner

«Еңбек етсең – табысқа жетесің»

Қаржылық сауаттылықты қалыптастыру бойынша іс-шара

Өткізу мерзімі: Қараша

Тобы: Ересек, мектепалды топтары

Өткізу түрі: Сюжетті-рөлдік ойын, «Мамандықтар әлемі»

Жауаптылар: Ересек және мектепалды топтарының тәрбиешілері

Мақсаты:

Балаларға еңбек пен табыстың өзара байланысы туралы қарапайым түсінік қалыптастыру. Әртүрлі мамандық иелерінің еңбегін бағалауға, еңбексүйгіштікке, жауапкершілікке және өз еңбегінің нәтижесін бағалай білуге тәрбиелеу.

Міндеттері:

- еңбек, мамандық, табыс ұғымдары туралы бастапқы түсінік беру;
- әртүрлі мамандық иелерінің атқаратын қызметімен таныстыру;
- адамның еңбегі арқылы белгілі бір нәтижеге қол жеткізетінін түсіндіру;
- еңбектің қоғамға пайдасын түсіндіру;
- әр мамандықтың өзіндік маңызы бар екенін ұғындыру;
- еңбекқорлыққа, жауапкершілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу;
- өзіне және басқа адамдардың еңбегіне құрметпен қарауға үйрету;
- балалардың сөйлеу, ойлау, таңдау және өз пікірін білдіру қабілеттерін дамыту.

Қажетті құралдар:

- әртүрлі мамандықтардың суреттері;
- мамандықтарға арналған ойыншық құралдар;
- дәрігердің сөмкесі, ойыншық құралдары;
- аспаздың ыдыстары;
- құрылысшының каскасы, құралдары;
- сатушыға арналған касса;
- тәрбиешіге арналған кітаптар, суреттер;
- жүргізушіге арналған рөл;
- шартты ақша немесе «еңбек сыйақысы» ретінде ойын ақшалары;
- мамандықтар бейнеленген карточкалар;
- «Еңбек», «Нәтиже», «Табыс» сөздері жазылған карточкалар.

Іс-шараның барысы

1. Ұйымдастыру кезеңі

Тәрбиеші балаларды шеңберге жинап, мақалдың мағынасын түсіндіреді:

«Еңбек етсең – табысқа жетесің».

Тәрбиеші:

– Балалар, «еңбек» деген сөзді қалай түсінесіңдер?

– Адамдар не үшін еңбек етеді?

– Үйде сендер қандай жұмыстарға көмектесесіңдер?

– Қандай мамандықтарды білесіңдер?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

Тәрбиеші:

– Әр адам өзіне ұнайтын немесе қоғамға қажет жұмыспен айналысады. Адам еңбек етіп, өз ісін жауапкершілікпен орындаса, оның еңбегінің нәтижесі болады. Еңбектің нәтижесінде адам табысқа қол жеткізеді.

2. «Мамандықты тап» дидактикалық ойыны

Тәрбиеші балаларға мамандық иелерінің суреттерін көрсетеді.

Мысалы:

- дәрігер;
- мұғалім;
- тәрбиеші;
- аспаз;

Scanned with CamScanner

- құрылысшы;
- сатушы;
- жүргізуші;
- тігінші;
- шаштараз;
- бағбан.

Балалар мамандықтарды атайды.

Сұрақтар:

– Бұл кім?
– Ол не істейді?
– Оның қандай құралдары бар?
– Бұл мамандық адамдарға қалай көмектеседі?

3. «Кім не істейді?» ойыны

Балалар мамандық пен қызметті сәйкестендіреді.

Мысалы:

Дәрігер – адамдарды емдейді.
Аспаз – тамақ дайындайды.
Құрылысшы – үй және ғимараттар салады.
Жүргізуші – адамдарды немесе жүкті тасымалдайды.
Сатушы – тауарларды сатады.
Шаштараз – адамдардың шашын сәндейді.
Бағбан – өсімдіктерді күтіп-баптайды.
Тігінші – киім тігеді.

Тәрбиеші:

– Барлық мамандықтың өз міндеті бар. Әр адамның еңбегі біреуге пайда әкеледі.

4. «Еңбек – нәтиже» ойыны

Тәрбиеші балаларға әрекет пен оның нәтижесін бейнелейтін суреттерді ұсынады.

Мысалы:

Аспаз → тамақ → адамдар тамақтанады.
Бағбан → өсімдікке күтім → гүлдер өседі.
Құрылысшы → құрылыс → үй пайда болады.
Наубайшы → нан пісіреді → адамдар нан сатып алады.

Балалар суреттерді дұрыс ретпен орналастырады.

Тәрбиеші:

– Еңбек жасалса, оның нәтижесі болады. Адам өз ісін жақсы орындаса, нәтижесі де жақсы болады.

5. «Мамандықтар әлемі» сюжетті-рөлдік ойыны

Балалар бірнеше мамандық бойынша шағын жұмыс орындарын ұйымдастырады.

Балалар рөлдерге бөлінеді:

- дәрігер;
- аспаз;
- сатушы;
- құрылысшы;
- шаштараз;
- жүргізуші;
- бағбан.

Әр бала өз мамандығына сәйкес әрекет орындайды.

«Дәрігер»

Бала науқасты қабылдайды, денсаулығын сұрайды, ойыншық құралдарын пайдаланады.

Дәрігер:

– Қай жеріңіз ауырып тұр?

Scanned with CamScanner

Науқас:

– Менің тамағым ауырып тұр.

Дәрігер кеңес береді.

«Аспаз»

Аспаз ойыншық ыдыстар арқылы тағам дайындайды.

Аспаз:

– Бүгін біз көкөністен пайдалы салат дайындаймыз.

Балалар өнімдерді таңдап, тағам дайындау әрекетін көрсетеді.

«Құрылысшы»

Балалар құрылыс бөлшектерінен үй немесе ғимарат құрастырады.

Құрылысшы:

– Біз үйді берік әрі әдемі етіп саламыз.

«Сатушы»

Сатушы тауарларды сөреге орналастырып, сатып алушыларға қызмет көрсетеді.

Сатып алушы:

– Маған нан беріңізші.

Сатушы:

– Әрине. Нанның бағасы – 30 теңге.

Сатып алушы шартты ақша арқылы төлейді.

6. «Еңбегіне қарай нәтиже» ойыны

Тәрбиеші балаларға қарапайым жағдайларды ұсынады.

1-жағдай:

– Айдос ойыншықтарын жинап, бөлмесін реттеді. Оның еңбегінің нәтижесі қандай?

Жауабы: Бөлмесі таза әрі жинақы болды.

2-жағдай:

– Аспаз тамақ дайындады. Оның еңбегінің нәтижесі қандай?

Жауабы: Дайын тағам пайда болды.

3-жағдай:

– Бағбан гүлдерге су құйып, күтім жасады. Нәтижесінде не болады?

Жауабы: Гүлдер жақсы өседі.

4-жағдай:

– Құрылысшы үй салды. Оның еңбегінің нәтижесі қандай?

Жауабы: Үй салынды.

Тәрбиеші балалардың жауаптарын толықтырады.

7. «Еңбекке құрмет» әңгімесі

Тәрбиеші:

– Балалар, біз күн сайын көптеген адамдардың еңбегін көреміз. Нан пісіретін адам бар, дүкенде қызмет көрсететін адам бар, көшені тазалайтын адамдар бар, дәрігерлер адамдарға көмектеседі.

– Біз олардың еңбегін қалай бағалай аламыз?

Балалардың ықтимал жауаптары:

- рақмет айту;
- жұмысын құрметтеу;
- заттарды сындырмау;
- тазалық сақтау;
- еңбекті бағалау;
- өзіміз де көмектесу.

Тәрбиеші:

– Біреудің еңбегін бағалау – оның жасаған жұмысына құрметпен қарау.

8. «Мен де еңбек етемін» ойыны

Балалар өздерінің күнделікті орындай алатын еңбек әрекеттерін атайды.

Мысалы:

- ойыншықтарды жинау;

Scanned with CamScanner

- кітаптарды орнына қою;
- киімдерін реттеу;
- гүлдерге су құю;
- үстел жинауға көмектесу;
- ойыннан кейін бөлмені ретке келтіру.

Тәрбиеші:

– Балалардың да еңбегі маңызды. Үйде және балабақшада өзімізге тиесілі қарапайым жұмыстарды орындау арқылы жауапкершілікке үйренеміз.

9. Сергіту сәті «Мамандықтар»

Балалар тәрбиешінің сөздеріне сәйкес қимылдар жасайды.

Дәрігер боламыз –
ақ халатты киеміз.

Аспаз боламыз –
қазанға тағам саламыз.

Құрылысшы боламыз –
кірпіш қалап үй саламыз.

Бағбан боламыз –
гүлдерге су құямыз.

Жүргізуші боламыз –
көлік айдаймыз.

Тәрбиеші боламыз –
балалармен ойнаймыз.

10. «Табыс деген не?» қарапайым түсіндіру

Тәрбиеші балаларға түсінікті тілмен түсіндіреді:

– Адам белгілі бір жұмысты орындайды. Оның еңбегінің нәтижесінде табыс табуы мүмкін. Табыс – адамның еңбегі арқылы алған қаражаты немесе еңбегінің нәтижесі.

– Мысалы, аспаз еңбек етеді, тағам дайындайды. Дәрігер адамдарға көмектеседі. Құрылысшы үй салады. Адамдар өз еңбегі үшін ақы алады.

Маңызды түсінік:
Еңбек → нәтиже → табыс.

Балалар осы тізбекті қайталайды.

11. «Еңбек етсең – табысқа жетесің» шығармашылық тапсырмасы

Балалар өздеріне ұнайтын мамандықты таңдап, оның суретін салады.

Тәрбиеші:
– Сен болашақта кім болғың келеді?
– Бұл мамандықты не үшін таңдадың?
– Ол адамдарға қандай пайда әкеледі?

Балалар өз суреттері туралы әңгімелейді.

12. Қорытынды

Тәрбиеші балалармен қорытынды әңгіме жүргізеді.

Сұрақтар:

- Бүгін біз не туралы білдік?
- Қандай мамандықтарды атадық?
- Әр мамандықтың қандай пайдасы бар?
- Еңбек дегеніміз не?
- Еңбектің нәтижесі дегенді қалай түсінесің?
- Табыс еңбекпен қалай байланысты?
- Өз еңбегімізді қалай көрсете аламыз?
- Басқа адамдардың еңбегін қалай бағалаймыз?

Рефлексия «Менің таңдауым»

Балалар сөйлемдерді аяқтайды:

«Маған ... мамандығы ұнайды, себебі ...»

Scanned with CamScanner

«Мен еңбек етсем, ...»
«Мен үлкендерге ... көмектесе аламын.»
«Басқа адамдардың еңбегін мен ... бағалаймын.»
Күтілетін нәтиже:
Балалар:

- еңбек, мамандық, табыс туралы бастапқы түсінік қалыптастырады;
- әртүрлі мамандықтарды және олардың қызметін ажырата алады;
- еңбек пен оның нәтижесінің байланысын түсінеді;
- еңбектің адам өміріндегі маңызын біледі;
- әр мамандық иесінің еңбегін құрметтеуге үйренеді;
- өзіне берілген қарапайым еңбек тапсырмаларын орындауға ынталанады;
- жауапкершілік, ұқыптылық және еңбексүйгіштік қасиеттерін дамытады;
- «еңбек → нәтиже → табыс» байланысы туралы қарапайым түсінік қалыптастырады.

Scanned with CamScanner